

Socialdepartementet

Myndigheten för internationella
adoptionsfrågor
Box 308
101 26 Stockholm

Uppdrag rörande bilaterala avtal om internationella adoptioner

Regeringens beslut

Regeringen ger Myndigheten för internationella adoptionsfrågor i uppdrag att analysera fördelar och nackdelar för Sveriges vidkommande med att ingå bilaterala avtal med ursprungsländer om internationella adoptioner. Myndigheten bör samråda med Socialstyrelsen, Haagkonferensen för internationell privaträtt, de auktoriserade adoptionssammanslutningarna, de adopterades organisationer samt andra aktörer som myndigheten finner lämpliga.

Myndigheten får för uppdragets genomförande använda 800 000 kronor under 2014. Kostnaderna ska belasta utgiftsområde 9 Hälsovård, sjukvård och social omsorg, anslaget 5:2 Insatser för att förverkliga konventionen om barnets rättigheter i Sverige, anslagsposten 2 del till Kammarkollegiet. Medlen utbetalas engångsvis efter rekvisition ställd till Kammarkollegiet. Rekvisitionen ska ske senast den 1 december 2014. Medel som inte har utnyttjats ska återbetalas till Kammarkollegiet senast den 31 mars 2015. Vid samma tidpunkt ska en ekonomisk redovisning över använda medel lämnas till Kammarkollegiet. Rekvisition, återbetalning och redovisning ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Uppdraget ska redovisas till Regeringskansliet (Socialdepartementet) senast den 1 mars 2015. Redovisningen ska hänvisa till det diarienummer som detta beslut har.

Bakgrund

I Sverige regleras internationella adoptioner främst genom konventionen om skydd av barn och samarbete vid internationella adoptioner, 1993 års Haagkonvention. Konventionen gäller som lag i Sverige sedan den 1 juli 1997. Syftet med konventionen är att skydda barn och deras familjer i adoptionsprocessen. 1993 år Haagkonvention innehåller gemensamma

regler som ska säkerställa att barnets bästa beaktas, regler om samarbete mellan staterna samt regler om att adoptioner som genomförs i enlighet med konventionen ska erkännas av övriga konventionsstater. Genom konventionen delas ansvaret för adoptioner mellan barnets ursprungsland och landet där adoptanterna bor, mottagarlandet. Ursprungslandet ska bl.a. försäkra sig om att förutsättningarna för adoption av barnet är uppfyllda, medan mottagarlandet bl.a. ska ansvara för att de presumtiva adoptivföräldrarna är lämpliga och att barnet får tillstånd att komma in i landet och stanna där permanent. Ett nittiototal länder är anslutna till konventionen.

Även konventionen om barnets rättigheter, barnkonventionen, innehåller artiklar som berör adoptivbarns särskilda rättigheter. Enligt barnkonventionen ska det vid adoption säkerställas att barnets bästa beaktas. Det innebär att inga andra intressen får väga tyngre eller jämföras med barnets vid internationella adoptioner.

Det har blivit allt vanligare att ursprungsländer begär att bilaterala avtal ska ingås mellan ursprungsland och mottagarland. På senare tid har mottagarländer accepterat och slutit sådana avtal. Det gäller både länder som anslutit sig till 1993 års Haagkonvention och länder som inte anslutit sig. Konventionen medger att bilaterala avtal sluts i de fall då sådant regleras som inte omfattas av konventionen och som innebär en förbättring av adoptionsprocessen. Ursprungsländer vill t.ex. avtala om detaljer i hanteringen såsom former för återrapportering om barnet, förfarande vid omplaceringar inom mottagarlandet, information som blivande föräldrar får om barnen och vem som har ansvar för hemutredningen.

Ett bilateralt avtal kan innehålla regler som innebär en större rättssäkerhet för barnet i adoptionsprocessen. Det finns emellertid också exempel på relativt långtgående önskemål från ursprungsländer när det gäller uppföljning efter genomförd adoption vilket i vissa fall kan innebära att barnets rätt till integritet riskerar att kränkas. Ett eventuellt framtida arbetssätt med bilaterala avtal parallellt med 1993 års Haagkonvention behöver dessutom vara möjligt att organisera och administrera på ett överblickbart och effektivt sätt, inte minst för att kunna säkerställa en rättssäker och trygg adoptionsprocess för barnet.

Området är komplext med en mängd aspekter att beakta vilket gör att det finns behov av en grundlig och samlad analys av de fördelar och nackdelar som kan finnas för svenskt vidkommande med att ingå bilaterala avtal.

Närmare om uppdraget

Regeringen ger myndigheten i uppdrag att analysera fördelar och nackdelar för Sveriges vidkommande med att ingå bilaterala avtal med ursprungsländer om internationella adoptioner. Analysen ska innefatta

administrativa, organisatoriska, juridiska, ekonomiska och diplomatiska konsekvenser samt en bedömning av eventuella konsekvenser för funktionaliteten av 1993 års Haagkonvention för såväl svenskt som internationellt vidkommande. Både ursprungsländer som är anslutna till 1993 års Haagkonvention och länder som inte anslutit sig ska innefattas. En grundlig belysning av konsekvenser för barnet ska göras där även överensstämmelsen med syftet och principerna i barnkonventionen och 1993 års Haagkonvention ingår.

Regeringen avser att avsätta ytterligare medel för uppdragets genomförande under 2015. Medlen utbetalas under förutsättning att riksdagen beviljar medel för ändamålet.

På regeringens vägnar

Maria Larsson

Jenny Munkelt

Kopia till

Statsrådsberedningen
Finansdepartementet/BA
Regeringskansliets förvaltningsavdelning
Socialutskottet
Kammarkollegiet
Riksgälden
Riksrevisionen
Socialstyrelsen